

Pana Kurjera!
 W Warszawie: podana jest
 nagłówku numeru wieczornego.
 Na prowincji: w Cesar-
 stwie: opłata za przesyłkę i
 kosztą kspedycji: rocznie rs. 3,
 półrocznie rs. 1 kop. 50, kwartal-
 nie kop. 75, miesięcznie kop. 25.
 Oddzielna przedpłata na jedno
 tylko wydanie Kurjera przyjmo-
 wana być nie może.

KURJER WARSZAWSKI.

Wychodzi i rozsyła się dwa razy dziennie na Warszawę i na prowincję. W niedziele i święta uroczyste wychodzi tylko rano, w poniedziałki i dni poświęczone tylko wieczorem.

ROK SZESZCZDZIESIĄTY PIĄTY.

Numer pojedynczy wieczorny
 kop. 5, poranny w dniu powaze-
 dnje k. 3 w niedziele i święta k. 5.

Ogłoszenia i prenumeratę przyjmuje kantor Kurjera Warszawskiego codziennie od godziny 9-ej rano do 8-ej
 wieczorem, w niedziele i święta od godz. 10-tej rano do 1-ej w południe.

Dzień: Seweryna Opata.
 Piątek: Marejanny Panny M.
 Sobota: Agatona P. M. i Wilhelma.
 Niedziela: Higena P. M. i Honoraty.

Wschód księżyca o godzinie 11 minut 21 w.
 Zachód 11 32 w.
 Wysokość wody na rzece Wiśle pod War-
 szawą stop 4 cali 2

Wschód słońca o godzinie 8 minut 10
 Zachód 4 4
 Długość dnia godzin 7 minut 49.
 Przybyło 0 11.

Gene ogłoszeń
 Reklamy: za jeden wiersz
 pierwszy raz 25 kop., każdy na-
 stępny raz 20 kop.
 Nekrologja: za jeden wiersz
 15 kop.
 Zwyczajne i małe ogłosze-
 nia w numerach porannych, z wy-
 jątkiem niedzielnych i świątecz-
 nych, zamieszczone nie będą.
 Ogłoszenia Kurjera przy-
 muje także Biuro Ogłoszeń Rajch-
 mana i Frenclera, ulica Senator-
 ska nr 18.

Numer niniejszy wyszedł z dru-
 ku o godzinie 6-ej rano.

KALENDARZ

Wspomnienia historyczne.—1349. Utopienie Mar-
 cina Baryczki, który przywiózł Kazimierzowi W. kła-
 tów biskupa Bodzęty.—1759. Ks. Karol Sunderman-
 landzki otrzymuje od Augusta III-go inwestyturę na
 księstwo kurlandzkie.

Imiona słowiańskie.—Dzisiaj Mściława, jutro Wła-
 dimira.

Widowiska: Teatr Wielki: „Odetta” (występ pa-
 ni Modrzejewskiej—abonament A. nr 1);—teatr Ro-
 zmaitości: „Wesoła wojna”;—teatr Mały (przy
 ulicy Daniłowiczowskiej): Przedstawienie magika p.
 Antoniego Siedleckiego. (Godzina 7 i pół wieczorem).

Pochód wojsk angielskich do Chartumu.

Dopóki wysłane na odsiecz Gordonowi baszy woj-
 ska angielskie płynęły ku swojemu celowi po Nilu,
 nader skąpe wiadomości o nich dochodziły do Eu-
 ropy.

Obecnie, gdy przednia straż stanęła na właści-
 wej linii operacyjnej, wyprawa weszła w swoją fa-
 zę krytyczną, zasłona podnosi się w górę i jednym
 spojrzeniem oka obejmujemy położenie korpusu o-
 peracyjnego w chwili rozpoczęcia wojennych jego
 działań.

Wiadomości, jakie o pozycjach angielskich i pla-
 nach sztabu jeneralnego podają dzienniki angielskie,
 wskazują, że jądro armji przebywa jeszcze ciągle
 pomiędzy Wadyhalfą i Debbeh. Koncentracja na-
 stąpi zapewne w okolicy Merawi.

Zadanie przedniej straży jest dwojakim. Jedna
 kolumna teje wyruszyła przez skalistą pustynię
 Bajuda ku El Metemeh, naprzeciw Szendi, położo-
 nego po lewej stronie Nilu. Druga maszeruje a ra-
 czej płynie ku Abu Hamed. Zadanie tej ostatniej
 jest strategicznem. Ma ona bronić pozycji, w któ-
 rej święta rzeka przekracza droga karawanowa wio-
 dąca z Korosko do Berberu, tudzież oczyścić okolice
 położone ku północy w stronę Korosko i ku południo-
 wi w stronę Berberu.

Z późniejszym rozwojem wypadków kolumna ta
 (jen. Earle) ma zająć Berber; prawdopodobnie dotrze

ona tam wszelako dopiero wtedy, gdy losy Chartu-
 mu będą już rozstrzygnięte. Ma ona wszelako inny
 jeszcze cel przed sobą: ukaranie plemienia Monassir,
 które w zdradziecki sposób zamordowało dzielnego
 pułkownika Stewarta i jego towarzyszków.

Plemię to dowiedziało się o wyruszeniu wyprawy
 przeciwko niemu i ustawiło się w obronnej pozycji
 przeciw anglikom w ciasnym przesmyku pomiędzy
 Handab i Bertie.

Druga kolumna przedniej straży pod sir Herber-
 tem Stuartem, rozpoczęła już dnia 31-go z m., marsz
 swój ku Chartumowi przez Bajudę, opuszczając mia-
 kie nurty nilowe. Na czele jej podąża oddział inże-
 nierji polnej, pochód zamyka piechota konna. Prze-
 dnia i tylna straż stanowią huzary.

Sila tej kolumny wynosi 1,150 ludzi i 2,000 wiel-
 błądów

Droga prowadzi przez samotną, jałową puszcze,
 przetrniętą drobnymi grzbietami skalistymi i z rzad-
 ka zaledwie porosłą nikłym krzewiastym zielem.

Wody płynnej bardzo tu mało; natomiast niebrak-
 nie studzien i za pomocą głębokich więzień można
 by większe zapasy takowej zdobyć.

Ale i te nawet zapasy nie wystarczyłyby do napo-
 jenia tylu ludzi i zwierząt.

Dlatego jenerał Wolseley zaopatrzył się w wodę
 z Egiptu.

Obfitsze źródła znajdują się tylko w Abu Halfa
 w Gakdulu i Abuklar.

Gakgul stanowi punkt środkowy pustyni; tu sir
 Herbert Stuart zdejmie ładunek z wielbłądów i po-
 wróci z połową żołnierzy do Korti, podczas gdy dru-
 ga połowa pozostanie na miejscu i obwaruje się w
 zbrojnym obozie.

W Korti oczekiwać będzie Stuart na przybycie
 głównego korpusu.

Widzimy ztąd, że jen. Wolseley postępuje nader
 metodycznie, byle uniknąć klęski. Trudnoby wię-
 ciej ostrożności zachować wobec nieprzyjaciela cywil-
 izowanego i na wyżynie sztuki wojennej stojącego.

W Anglii opinja publiczna niezadowolona się czu-
 je z tej systematyczności, obliczając, że przy takim
 prowadzeniu rzeczy długie tygodnie jeszcze prze-
 miną, zanim proporce angielskie powieją u bram
 Chartumu.

Wobec bezprzykładnych trudności pochodu przez
 pustynię Bajudę, pytają znowu nad Tamizą, dła-
 cze-

go przed miesiącami już nie wybrano łatwiejszej
 drogi z Suakimu do Berberu?

Gorączka nerwowa rośnie z każdym dniem w An-
 glii; w sam przeddzień bowiem przybycia jen. Wol-
 seleya pod mury Chartumu może zajść jeszcze fatal-
 na katastrofa upadku miasta.

Gordon basza z ufnością w ostateczne zwycięstwo
 zaziera w oczy oblegającemu go nieprzyjacielowi.
 W każdym z dwóch pałaców swoich umieścił armatę
 na dachu i co wieczora przed zachodem słońca oso-
 biście z tej wysokiej pozycji bada ruchy nieprzyja-
 cielskiego obozu. Sypia parę tylko godzin wieczo-
 rem a przez całą noc czuwa, obchodząc warty i za-
 grzewając żołnierzy swoich do wytrwania i odwagi.
 Legendowy to iście człowiek!

Prasa angielska, w miarę, jak zbliża się odsiecz
 ku Chartumowi, poczyna nowe natrącać pytanie: co
 potem? Sennaar i Kassala są punktami równie wa-
 żnymi i nie podobna ich pozostawić na łup mahdiego.
 Chartumu także po oswojeniu Gordona baszy nie
 można niezwłocznie opuścić, a i drogę z Berberu do
 Suakimu należy utrzymać w rękach.

Zkąd my na to wszystko żołnierzy weźmiemy, wo-
 ła rozpaczliwie *Pall Mall Gazette*.

To pewna, że z chwilą zdobycia Chartumu przez
 lorda Wolseleya, otworzy się nowy szereg kwestyj
 nie mniej ważnych, jak wyprawa dzisiejsza.

X.

Wystawa rolniczo - przemysłowa.

Minister dóbr państwa dnia 24 listopada r. 1884
 zawiadomił Jw. jenerał-gubernatora, że na skutek
 Jego przedstawienia nastąpiło najwyższe zezwolenie
 na urządzenie przez Towarzystwo wyścigów
 konnych w Warszawie wystawy rolniczo-przemysło-
 wej w m. czerwcu r. b.

Podając o powyższem do wiadomości publicznej,
 Towarzystwo wyścigów konnych zawiadamia jedno-
 cześnie, iż urządzeniem wystawy tej zajmuje się od-
 dzielny komitet wystawowy podług następującego
 programu, zatwierdzonego przez Jw. jenerał-guber-
 natora warszawskiego:

I. Produkty przemysłu górniczego.
 Węgiel kamienny, surowiec, żelazo, stal, miedź,
 cynk, ołów (w różnych okazach fabrycznych), sól,
 gips.

Życie warszawskie.

Ślizgawka.

— Kaput ślizgawka! — rzekł do mnie wczoraj jeden
 z najzapalniejszych uprawiaczy lodowego sportu, pa-
 trząc melancholijnie na nowe łyżwy, które był sobie
 kupił jeszcze w październiku, a które od tej pory
 wiszą bezczynnie na ścianie w gabinecie.

— Wiesz pan co — mówił dalej (bo choć się zna-
 my dobrze jesteśmy z sobą na pan) — wiesz pan co,
 ja je chyba już zdejmę i schowam gdzie na strychu,
 bo mi się po prostu serce kraje, ilekroć spojrzę na
 te narzędzia najszlachetniejszej, najestetyczniejszej,
 najhygienicznej, najpiękniejszej rozrywki, jaką
 ludzie...

— O! o! pozwól pan — przerwałem — już się zaczy-
 nasz gorączkować! Wielbicielewi lodu to jakoś nie
 przystoi. Zgoda na to, że ślizgawka jest bardzo
 przyjemną zabawą, naturalnie o ile nie okupiona
 kosztem złamanej ręki lub wywichniętej nogi...

— Przyjemna! — przerwał mi z kolei mój oponent —
 jak to znać zaraz, że pan nie masz o tej cudownej
 rzeczy najłżejszego wyobrażenia. To nie dosyć na-
 zwać „przyjemnem” coś, co jest streszczeniem wszy-
 stkich wzruszeń tak fizycznych, jak duchowych, co
 zaspakaja najpodnioslejsze potrzeby człowieka: po-
 trzebę przestrzeni, swobody, ruchu, emulacji! Czemu
 jest w porównaniu ze ślizgawką ten rozpieszczony
 jedynek karnawału — taniec! A przecież liczone

go dawniej, a nawet i dziś jeszcze do sztuk pię-
 knych! Boże miłosierny! Taniec i ślizgawka to nie
 papierowa róża; za brudem okienkiem kramiku,
 a kołysząca się na zielonym krzaku, oplukana rosą
 centofolj. Tam duszna atmosfera sali balowej, tu
 czyste brylantowe technienie mroźnej piersi zimy;
 tam zaczerwiony kinkietowym kopcem sufit, tu bla-
 do-szafirowe sklepienie nieba; tam posadzka wyszlif-
 owana brudnymi nogami nadpilych, cuchnących
 woskiem froterów, tu szklista powłoka ręką natury
 rozciągnięta na tajemniczej głębi; tam pary wiru-
 jące w zmysłowym, roznamietniającem spleceniu,
 tu, jeśli się łączy, to tylko dłoń z dłonią i to zlekka,
 jakby od niechcenia, chwilami, w przelocie...

Patrzyłem z osłupieniem na mego znajomego.
 Po raz pierwszy widziałem go w werwie poetycz-
 nych porównań, które jednakże musiały go trochę
 zmęczyć, bo odsapnął, otarł chustką czoło, a potem
 strzępnawszy nią pogardliwie, dodał:

— Ale co tam panu o tem mówić! Pan przecież
 nie ślizgasz się nigdy.

Wyprostowałem się obrażony.

— Jakto? albowiem nie jestem feljtonistą lub przy-
 najmniej nie mam pretensji do tego przezwiska?

— I cóż ztąd?

— To ztąd, łaskawy panie, że feljtonista nie in-
 nego nie robi, tylko się ciągle ślizga. To jego zadanie.
 Wolno mu dotykać wszystkich, ale po wierz-
 chu, po najpoważniejszych kwestjach i zagadkach
 życia i bytu powinien się on przemykać szybko jak
 ów łyżwiarz, pod którego stopami okute lodową

skorupą drżą owe tajemnicze głębie, tam romantycz-
 nie przez pana wspomniane. Biada mu, jeżeli okaże
 się cięższym niż filigranowa arena jego popisu! Za-
 lamie się ona pod nim natychmiast; on zaś dna nie
 zgruntuje, tylko zimnej kąpieli użyje i zakatrzy się
 fatalnie. Badanie tych życiowych toni należy do
 nurków myśli i wiedzy; feljtonista powinien mieć
 tylko błyszczące łyżwy dowcipu, bystrości i humo-
 ru — i niech na nich hasa sobie zdrów po po-
 wierzechni!

— Bardzo to pięknie — zauważył mój znajomy —
 tylko, że... niech to pana nie obraża... wy na tych
 łyżwach...

— Często wywracamy koziołki! — dokończyłem —
 ach! to prawda! Ale gdybyś pan wiedział, jak to ka-
 dziecznie trudno na nich się utrzymać! Rozpedzisz
 się trochę, potracisz przypadkiem o to lub owo, o te-
 go lub owego, ot i karambui, a i guz gotowy przy-
 sposobności. A w dodatku publiczność czytająca od
 nikogo tyle nie wymaga i nikogo tak surowo nie są-
 dzi, jak właśnie takiego literackiego łyżwiarza.
 Poeta, powieściopisarz, krytyk, estetyk, publicysta
 o wiele łatwiej ją zadowolą. Zachce jej się wierszy
 (niby tej publiczności) więc je czyta lepsze, gorsze,
 mniejsza o to, zawsze to są wiersze i nikt temu za-
 przeczyć nie może; żąda jej się romansu, no, to prze-
 cież w każdej prawie powieści kochają się, tęsknią,
 całują, rozstają i łączą; szuka jakiejś poważniejszej,
 cięższej strawy dla swego umysłu; ha! skoro taka
 jej własna i nieprzymuszona wola — toż nawet nad-
 kłami dosyć nudnymi wywodami ziewać jej nie

Mapy geologiczne. Modele eksploatacji górniczych, narzędzi i maszyn, używanych w tym celu.

II. Maszyny i przyrządy fabryczne dla rozmaitych motorów.

Wszelkie mechanizmy wykonawcze dla obrabiania metali, drzewa, włókien, skór itp.

Aparaty i przyrządy przemysłowe: dla cukrownictwa, gorzelnictwa, piwowarstwa, młynarstwa, krochmalarni i innych gałęzi przemysłu.

Tabor ruchomy dróg żelaznych.

Machiny i narzędzia rolnicze. Wozy, bryczki, sarnie itp.

Powoznictwo, lokomobile, pompy, sikawki itp.

III. Wyrób rzemieślniczy i rękodzielniczy.

Wyroby jubilerskie: srebrne, platerowane i galwanoplastyczne, zastosowane do przemysłu i sztuk pięknych.

Wyroby z brązu.

Wyroby ślusarskie, kowalskie, nożownicze, platerskie. Broń palna myśliwska.

Wyroby blacharskie. Lampiarstwo.

Wyroby z drutu.

Wyroby z miedzi, stali itd.

Wyroby kotlarskie. Odlewy wszelkiego rodzaju: z żelaza, cynku, cyny i różnych aliaży.

Stolarstwo. Meble wszelkiego gatunku. Tokarstwo, bednarstwo, kołodziejstwo.

Gotowe ubrania damskie i męskie, bielizna, hafty, koronki, fabrykacja kwiatów sztucznych itp.

Grzebieniarnictwo, fryzjerstwo, szeszotkarstwo i wszelkie wyroby z kości, rogu, włosów, szeszeciny, guta-perki, kauczuku.

Wyroby nieprzemakalne, ceraty. Szewstwo, siodlarstwo, rymarstwo, kuśnierstwo, szmuklerstwo, tapicerstwo.

IV. Przemysł fabryczny tkacki.

Wyroby z włókien roślinnych i zwierzęcych. Len, konopie, bawełna, wełna, jedwab i wyroby z tychże a mianowicie: płótna i inne okazy tkactwa. Powroźnictwo. Przędza bawełniana, wata, perkale, kretony itp. Sukna, kołty, dywany i inne wyroby fabryczne z wełny. Materje do krycia mebli. Materje jedwabne. Pończosznictwo.

V. Wyrób przemysłu chemiczno-fabrycznego.

Cukrownictwo, gorzelnictwo i dystylarnie. Piwowarstwo, drożdże, krochmala i syropy. Wody mineralne.

Garbarstwo i okazy fabrykacji. Mydlarstwo. Wyroby kosmetyczne, oleje mineralne, smary, smarowidła, kleje, farby, lakiery. Papiernictwo. Obicia, tektury itd.

Szkło, fajans, porcelana, majoliki i okazy materiałów surowych dla tych wyrobów.

Produkty suchej destylacji drzewa i węgla kamiennego.

Produkty chemiczne. Wyroby aptekarskie. Nawozy sztuczne.

VI. Dział spożywczy.

Przeroby ziarna, mleka, mięsa, miodu, cukru, owoców i t. p., jako to: młynarstwo, kaszarstwo, piekarstwo, cukiernictwo, wyroby nabiałowe, masarstwo, konserwy z mięsa, jarzyn, owoców i t. d.

VII. Płody leśne i torfy.

Okazy nasion drzew leśnych, okazy młodych drzewek ze szkółek i plantacji leśnych. Plany urządzeń

gospodarstw leśnych. Przekroje użytkowego starodrzewu.

Okazy torfu zwyczajnego, prasowanego lub przerobionego w celach innych.

Przyrządy do tepienia zwierząt szkodliwych.

VIII. Dział budowlany.

Gonty, klepki, deski, posadzki, bale i t. p.

Kamień naturalny i sztuczny, cegła, dachówka, rury, dreny, kafele, wapno, cement.

Ozdoby ornamentacyjne z różnych materiałów.

Posadzki kamienne. Tektury smołowcowe i inne systemy krycia dachów.

Piece, ogrzewanie. Wentylacja. Oświetlenie.

Plany i modele ulepszeń w budowlach miejskich i wiejskich.

IX. Ogrodnictwo.

Kwiaty, owoce, nasiona i warzywa (odpowiednie porze roku). Krzewy i drzewka owocowe przy rozmaitym sposobie ich prowadzenia.

Rośliny pożyteczne dla pszczół i jedwabników.

Narzędzia i przyrządy ogrodnicze. Plany i projekty urządzeń i upiększeń ogrodów. Meble ogrodowe.

Ogrodnictwo.

X. Plany i opisy gospodarstw rolnych i rolniczo-fabrycznych od r. 1874-go i włościańskich od r. 1864-go.

XI. Przemysł drobny, włościański i osad.

Wyroby ze lnu, konopi, wełny, skóry, żelaza, drzewa (koszykarstwo), sitarstwo, kamieniarstwo.

XII. Dział inwentarza żywego.

Konie na 2 konkursy, tj. 1) koni w przyszłości mogących być wierzchowcami lub powozowymi i 2) w przyszłości roboczych oraz konie specjalnie ujeżdżone, zdadne do służby wojskowej.

Bydło rogate: a) buhaje od 1½ roku, b) krowy, c) jałowizna, d) woły robocze, e) bydło opasowe.

Owce: a) ras celujących cienkością wełny (tryki i matki); b) ras długowłnistych (tryki i matki); c) ras mięsnych (tryki i matki i owce już dopasione).

Trzoda chlewna: a) knury, b) maciory, c) prosięta, d) tuczniaki.

Psy, króliki, drób.

Rybolówstwo, pszczelnictwo i jedwabnictwo. Ryby żywe, przyrządy rybackie, opisy i plany rybolówstwa, pszczoły rozmaitych odmian, ule, przyrządy i produkty pszczelnicze. Jedwabnictwo.

XIII. Oddział pomocy naukowej.

Wzory urządzeń szkolnych. Fizyczne i chemiczne przyrządy. Instrumenty geodezyjne, instrumenty muzyczne.

Zastosowanie malarstwa, rzeźbiarstwa i rysunku do przemysłu.

Drukarstwo. Litografia. Fotografia. Przyrządy gimnastyczne. Zabawki dzieciinne.

Przyrządy do ratowania tonących.

WIADOMOŚCI BIEŻĄCE.

— Nowo opracowany projekt przepisów dotyczących podawania prób i skarg do Tronu ma po zatwierdzeniu wejść w wykonanie na wiosnę w r. b. Według projektu rozszerzoną zostanie sfera poddanych kontroli instytucyj, które według obowiązujących czasowych przepisów wyjęte są z pod niej

— O ślizgawce.

— A, dajże mi pan raz pokój, ślizgawko! Także temat! I cóż o niej napisać? Ze jej nie ma? To wie każdy, co przechodzi koło stawu w Saskim ogrodzie. Ze jej nie będzie? a licha ją wie! Prorokiem nie jestem, i jeżeli mróz...

Mój znajomy pochwylił mnie za rękę.

— Pan przypuszczasz? — wymówił wzruszonym głosem — pan masz nadzieję?

— Ależ nie mam nadziei. Wprawdzie od kilku dni nos mi mocno sinieje na ulicy, to jednak jeszcze nie dowód, żeby woda stanąć miała.

— Ach! tak.

— Pociasz się pan — rzekłem — cały świat jest jedną wielką ślizgawką; a czem feljton dla literata, tem życie dla ludzi. Ślizgamy się, panie kochany, po wszystkim: po uczuciach, po obowiązkach, po przekonaniach, bo też są one teraz takie kruche jak lód na odwilży. Lada nacisk i trafi! pękają z trząskiem, co naturalnie...

— Daj pan pokój — przerwał mi mój znajomy z niesmakiem — jesteś dziś jak widzę w alegoryczno-parabolicznym nastroju i jeżelibyś pan z tego tonu chciał pisać o ślizgawce, to...

— To co?

— To nie pisz pan wcale, bo nikt tego czytać nie będzie.

— Może pan masz i słusność — odparłem i pożegnałem go, a o ilem go posłuchał o tem najlepiej przekonywa dzisiaj numer *Kurjera*.

Lascaro.

oraz ma być otwartą szerzej dla ludności droga podawania wspomnianych prób i zażeń na ręce naczelnika głównej kwatery.

— P. minister wojny, generał-adjutant Wannowski, zwrócił się, jak donoszą *Nowosti*, do ministra komunikacyj z propozycją, aby przy wydawaniu pozwoleń na budowę nowych dróg żelaznych przedewszystkiem uwzględniono budowę odnogi kolejowej od Brjańska do Homla.

— Według słów *Odesk. list.*, zarząd dróg żelaznych południowo-zachodnich zatwierdził kredyt w sumie 10,280 rs. na utrzymanie szkół elementarnych dla dzieci oficyalistów kolejowych.

— Główny zarząd więzienny, zwrócił, jak donosi *Russk. kur.* szczególną uwagę na naukę rękodzielni w więzieniach oraz na zajęcie aresztantów rzemiosłami. Stan produkcji rękodzielniczej, według danych zebranych przez zarząd, w wielu z takich warsztatów więziennych został doprowadzony do wysokiego stopnia rozwoju, tak, iż warsztaty te wystąpią ze swemi okazami na mającej się odbyć w Petersburgu wystawie rękodzielnictwa.

— Wiele kradzieży spełnionych w sklepach i mieszaniach w porze nocnej nawiązuje do podejrzeń, że złodzieje posiadają duplikaty kluczy od furtok bramowych, z tego powodu ma być wzbudzeniem wszystkim lokatorom zaopatrywania się w klucze od bram, co dotychczas miało w naszym mieście szerokie zastosowanie. Jednocześnie powstał projekt otwierania bram przez stróżów deżurujących w nocy bez budzenia stałego stróża.

— Od soboty zasiada w komitecie dyrekcji Towarzystwa kredytowego ziemskiego specjalna delegacja, powołana przez ogólne zgromadzenie władz Towarzystwa, obradująca nad projektem zamierzonej konwersji listów zastawnych papierowych na metaliczne. Delegację składają: radcy Kłobukowski i Goltz, mecenas Andrzej Brzeziński oraz zaproszeni do udziału finansisci pp. Bloch i Wertheim.

— Z teatru i muzyki.

* Gościnne występy Modrzejewskiej rozpoczęły się wczoraj od nieuniknionej „Adrijanny Lecouvreur”.

Widownia była naturalnie przepelniona i publiczność nie mogła zaiste dać bardziej przekonującego dowodu wielkiego poszanowania dla talentu znakomitej artystki, jak zgromadzając się w tak świetnym komplecie, na sztukę, której każdy wyraz umie na pamięć, każdy gest tytułowej bohaterki ma w wyobraźni najdokładniej zachowany.

Adrijanna mówi w 5 tym akcie, w scenie obłędu, opowiadając o swoim występie: „Mówiono, że sztuka przestarzała, ale ja nie zważałam na to.”

Czy te słowa należą do roli, czy też wstawiona została *ad hoc*, nie pamiętamy; to pewna, że wyrażają one jak najwierniej rację ukazania się na czele cyklu przedstawień „Adrijanny Lecouvreur”.

Szeptano sobie istotnie wszędzie, że sztuka przestarzała, ale Modrzejewska „nie zważała na to”, a taka jest jej wada nad publicznością, że gdy oporni widzowie usłyszeli swoje własne słowa przez artystkę, już byli zwyciężeni grą, która w ostatnim akcie skupia wszystkie siły i porwa całe auditorjum.

O tej grze, z powodu „Adrijanny Lecouvreur”, nie dziś nie mamy do powiedzenia, czegośmy już wiele bardzo wiele razy nie wypowiedzieli.

Żeby tak często bezkarnie powtarzać, trzeba mieć talent... Modrzejewskiej; co jej wolno, nie uchodzi skromnemu sprawozdawcy, któremu też nic innego nie pozostaje, jak zachować całą świeżość wrażeń na dzisiaj przedstawienie „Odety”.

Kto zna naturę talentu Modrzejewskiej, ten sobie może obiecywać ucztę artystyczną i — jesteśmy tego pewni — nie zawiedzie się.

Z góry można przewidzieć, że będzie to pierwsza Odetta, którą zobaczymy.

Zresztą występy Modrzejewskiej, pojedynczo brane, mogą dostarczyć materiału do luźnych tylko notatek; całość dopiero ukaże nam dzisiajszą fizjognomję talentu naszej tragiczki, dla której najstosowniejsze miejsce znajdzie się w „Przeglądzie artystycznym”.

* Wczorajszy pierwszy tegoroczny większy wieczór Towarzystwa muzycznego zgromadził stosunkowo nieznaną liczbę publiczności pomimo nader starannie ułożonego programu oraz doboru sił artystycznych.

Panna Łazarewicz odegraniem Tria fortepianowego Wł. Żeleńskiego, oraz kilku drobnych lecz wdzięcznych utworów Szopena, A. Rubinsteina, Moszkowskiego i Noskowskiego, dowiodła uczucia i wysoko wyrobionego mechanizmu.

Panna Marja Kühnł wdziecznym i umiętnym odśpiewaniem arji z „La force del destino” Verdiego

wypada; ale feljtonista? czego właściwie ta publiczność po nim się spodziewa?

— No, że ja zabawi, rzecz prosta — rzekł mój znajomy przypatrując się wciąż swoim tyżwom.

— Tylko tyle... krokodylu! A powiedz mi też pan z łaski swojej co dzisiaj ludzi bawi? Dawny, rubaszny starszylachecki jowialski znikł bez śladu; żonglerska igraszka słów jest sztuką nadzwyczaj subtelną i nie dla wszystkich dostępną; satyra, pomijając już jej niebezpieczne strony, wychodzi po za zakres feljtonu, zostają tylko egotyczne wrażenia z takich lub owakich ogólnych objawów odniesione, któremi się chciało z czytelnikami podzielić. Ale cóż, kiedy oni zaraz zaczynają krzyżeć wie... głosem: „Al cóż nas to obchodzi, czy ci się to podobało lub nie, mój panie feljtonisto, czyś się tamtem zmartwił lub ucieszył; my chcemy tylko, żebyś nas bawił.” A jednocześnie mówią między sobą: „Ach! jakże to teraz wszystko nudne na tym świecie! Żeby się choć z czego szczerze rozśmiać było warto”. I baw tu taki splinowaty, zapatyczny naród!

— No, tu już przez pana gorycz mówi. Przy dobrych chęciach możnaby przecież znaleźć coś takiego... Ja na przykład, wprawdzie nie czytuję nigdy feljtonów pana ani pańskich kolegów...

— I dlatego jesteś pan dla nas wyrozumiałym? Dziękuję.

— Nie, nie to. Chciałem powiedzieć, że przeczytałbym z prawdziwym zajęciem, gdyby kto tak z panów napisał...

— O czem, o czem! — podchwyciłem skwapliwie, sycząc już w myśli nową... stalówkę.

nowej a wielce udatnej piosenki „Nie bądźcie mnie” Er. Nowakowskiego, wywołała zasłużone oklaski.

Pani Welling Cieslińska w zamian za deklamację otrzymała „bravo” i... bukiet.

Śpiew p. Czernickiego i harmonijny kwartet męski dopełniły całości wieczoru.

== Konkurs rzeźbiarzy.

Dział rzeźby w dorocznym konkursie towarzystwa zachęty sztuk pięknych poczyna się ożywiać.

Oprócz wzmiankowanych poprzednio, komitet otrzymał jeszcze dwie prace rzeźbiarzy warszawskich.

Liczba artystów nadsyłających prace będzie zamkniętą w bieżącym tygodniu.

== Z artystycznej pracowni.

Świeżo przybyły z Rzymu rzeźbiarz znany w miejscowych kołach artystycznych Hipolit Marczewski zakłada w Warszawie pracownię.

Artysta rozpoznał wielką grupę mitologiczną przeznaczoną na tutejszą wystawę.

== Bezrobocie i brak rąk.

Brak roboty po fabrykach i warsztatach pozbawił zarobku liczny zastęp robotników, którzy dziś albo przeżywają zebrane z lepszych czasów zapasy, albo kontentując się łada zajęciem poprzestają na ładajkim zarobku, byleby mieć kawałek chleba, albo narzecie nie mając ani żadnych zasobów, ani nie wzywają się do żadnej roboty, stali się ciężarem dla społeczeństwa i żyją jego kosztem.

Kategoria tych ostatnich jest nader liczna.

Wobec tego, rzecz dziwna, tam gdzie potrzeba rąk do pracy—jest o nie bardzo trudno.

Opowiadano nam, że przedsiębiorcy robót ziemnych przy wnoszących się w okolicach Warszawy fortach, korzystając z lekkiej zimy, pragnęli dla pośpiechu zgromadzić jaknajwiększą liczbę robotników do robót grabarskich, dla zastąpienia czasowo grabarzy z wewnętrznych gubernij cesarstwa, którzy, jak to zwykle bywa, na zimę powracali do domów.

Robotnik taki zarabia około 75 kop. dziennie.

Nie może być, ażeby w mieście takim jak Warszawa, nie znalazło się też i innych robót i sposobów zarobkowania, choćby np. około wyrebywania lodu, tak potrzebnego dla browarów i innych zakładów.

Tymczasem o robotników właśnie trudno.

Dlaczego—odpowiedź niełatwa.

Bardzo jednak być może, że interesowani wzajemnie o sobie nie wiedzą.

W takim położeniu rzeczy, czy nie byłoby dobrze, gdyby pracodawcy potrzebujący robotników, zechcieli zawiadomić o tem, z objaśnieniem co do rodzaju zajęcia i wysokości wynagrodzenia, zarządów kas pożyczkowych, około których skupiają się bez zajęcia będący robotnicy, znajdujący się w najtrudniejszym materialnie położeniu.

Tą drogą obie strony, z zobowiązaniem dla siebie korzystać, mogłyby się porozumieć, a liczba potrzebujących pomocy znakomicieby się zmniejszyła.

== Gratyfikacja.

Urzednicy poczty tutejszej mają otrzymać gratyfikację w stosunku trzechmiesięcznej pensji.

Przedstawienie o zatwierdzenie funduszu pozostałego z sum etatem oznaczonych, w tych dniach odesłane zostało do głównego departamentu poczt.

== Na poczekaniu.

Jednemu z uboższych majstrów szewskich przyszła do głowy myśl nader praktyczna.

Oto—wedle umieszczonego na wystawie ogłoszenia—dokonywa on naprawy obuwi... na poczekaniu.

Klient posiadający jedną tylko parę obuwia przybywa do zakładu, odsiaduje półgodzinną rekolekcję i... wychodzi na miasto w butach nieposzlakowanej całości.

Dowcipny pomysł pana majstra znalazł podobno szczerą aprobatę wśród interesowanych.

== Kwiaty i nędza.

Onegdaj wieczorem na zabawie tańczącej u państwa * *, jedna z dam opowiadała kilku przyjaciółkom o strasznej nędzy, jaka panuje w mieszkaniu ubogiej wdowy po niedawno zmarłym P.

Pani X. umyślnie wszczęła tę rozmowę, nieodpowiednia może do wesołego nastroju zebranych, aby obmyślić jakąś składkę dla nieszczęśliwej.

Trzeba trafić, że podczas opowiadania powabnej interlokutorki zjawia się jeden z wielbicieli (pani X. jest wdową) i ofiaruje wspaniały bukiet z róż i kamelji.

Bukiet, mówiąc nawiasowo, musiał kosztować sporą sumkę, kwiaty bowiem w tej porze stanowią import zagraniczny.

Pani X. mile przyjmuje podarunek, lecz jednocześnie tknięta jakąś myślą, rozrywa bukiet na części i pojedyncze kwiaty układa na tacy.

— Urządzą liicytację dla biednej wdowy P.—odzywa się do obecnych mężczyzn.

Oi z gotowością pośpieszyli i nieupłynęło półgodziny, a kwiaty zostały rozehrane.

Rezultat liicytacji był świetny, osiągnięto bowiem 117 rubli.

Tak więc kwiaty wsparły prawdziwą nędzę.

== Pogromca bilardzistów.

W rozmaitych drugorzędnych cukierniach i restauracjach popisuje się gra w bilard czterastoletni wzrostek.

Najlepsi gracze uchylają czoła przed „genjalnym” malcem wyrosłym na bruku warszawskim.

Szczęśliwa Warszawa!

== Ciekawy proces.

Niebawem zostanie wytoczoną ciekawa, a przede wszystkim oryginalna sprawa o sukcesję.

Pani J., osoba bogata i bezdzietna, zmarła przed trzema miesiącami miała dwóch siostrzeńców, którzy byli domniemanymi jej spadkobiercami.

Obaj jednak pomimo wszelkich starań niebyli w łaskach i ciotka nieraz dawała się słyszeć, że majątek swój przekaże na cele dobroczynne.

Tymczasem przed dwoma laty starszy siostrzeniec, jako rządcą dóbr, zawiadamia ciotkę, że wstępuje w związku małżeńskie.

To udobruchało panią J., która poleciła nowożeńcom przyjechać do Warszawy i oświadczyła, że jeżeli doczeka się wnuczki zapisze jej cały majątek.

Młodzi małżonkowie byli jaknajlepszej myśli.

Tymczasem, zamiast wnuczki, przybywa... wnuczek.

Pani * * była zdania, aby otwarcie ciotkę zawiadomić, lecz siostrzeniec przesłał telegram donosząc o urodzeniu córki.

W jakiś czas potem, przed wyjaśnieniem rzeczywistego stanu rzeczy, chorowita staruszka zmarła, zapisując cały majątek swojej ciotecznej wnuczce, bezżennemu zaś siostrzeńcowi pozostawiając niewielki legat.

Obecnie ów bezżenny siostrzeniec dowiedziawszy się o podstępnie postanowieniu testamentu zwałi.

Sprawa komplikuje się tem, iż rzeczywiście w tydzień po śmierci pani J., przybyło państwu * * drugie dziecko właśnie córka, o której istnieniu nieboszczka naturalnie wiedzieć nie mogła.

W testamencie jednak oprócz wyrazów „córce mego siostrzeńca, ukochanej wnuczce” niema wcale imienia.

To daje panu * * niejaką nadzieję wygrania sprawy.

W każdym razie rezultat bardzo wątpliwy.

Jeżeli testament zostanie uchylony spadek będzie podzielony na dwie części.

Całość jest ponętna, wynosi bowiem około rs. 100,000.

== Oblakany.

W dniu wczorajszym po południu śródkiem ulicy Brackiej biegł człowiek boso, uzbrojony w długą łaskę zakończoną zaimprovizowanym krzyżem.

Za zbiegiem gonilo kilku mężczyzn oraz dwie służące.

Przy rogu alei Jerozolimskiej uciekającego nareszcie przytrzymało, pomimo silnego z jego strony oporu.

Utrzymywał on, iż jest... młodszym świętym Janem i udaje się na sejm wszystkich świętych.

Pomimo tak ważnego interesu uzurpatora doprowadzono do domu.

Był to oblakany od kilku miesięcy, cierpiący tę dziwną monomanię.

== Samozwaniec.

W dniu onegdajszym w kuchni mieszkania pp. R. ra Dzielnej zjawil się jakiś mężczyzna w średnim wieku i patrząc się bystro w oczy służącej Tekli D. powiada:

— Więc mnie nie poznajesz, kochana siostrze?

Służąca się zmieszala, oświadczając, że przybyłego nie zna, lecz ten po krótkiej rozmowie potrafił przekonać, że jest jej rodzonym bratem, który przed 18-tu laty wywędrował do Cesarstwa i dopiero teraz powraca.

Szczegóły, jakie opowiadał nieznajomy o rodzicach i z czasów dzieciństwa Tekli rozproszyły wszelkie powątpiewania.

Uradowana z odzyskania brata, gościnnie go przyjął, a państwo R. pozwolili na przeocowanie przybysza.

Tymczasem wczoraj rano pani R. zaledwie mogła się dobrać do Tekli, która po obudzeniu skarżyła się na nieznośny ból głowy.

Brata w kuchni nie było, a z nim ulotniły się srebra stołowe wartości 170 rs.

Nie koniec jednak na tem.

Z kufierka służącej lotr zabrał 53 rs., owoc długoletniej oszczędności dziewczyny.

Teraz Tekla przypomniała sobie, że wieczorem poczęstował ją wódką, po której ogarnęła ją dziwna senność.

W czasie rozmowy oszust kilka razy plątał się i snów budził nieufność w dziewczynie.

Jest pełne przekonanie, że to był zachwały złodziej, który dowiedziawszy się wiele szczegółów o D., odegrał rolę jej brata.

== Aresztowanie.

W dniu wczorajszym polieja aresztowała trzech postawców handlujących biletami teatralnymi.

Spisano z nich protokół i pociągnięto do odpowiedzialności sądowej.

== Kradzieże.

Na Krakowskim-Przedmieściu pod nrem 38-ym z mieszkania p. L. skradziono dwa futra wartości 300 rs.

W tramwaju na Marszałkowskiej kupcowi B. skradziono pugilares zawierający 250 rs. gotowizną.

== Napastnicy.

Nocy wczorajszej trzech lotrów wdarto się przemocą do mieszkania p. G. na Czerniakowskiej pod nrem 65-ym.

Była tam tylko córka G., 18-letnia dziewczyna, na krzyk której przybiegli sąsiedzi i lotrów ujęto.

== Echo z wigilji.

W dniu wczorajszym minęło dwa tygodnie, jak p. B. podczas neży wigilijnej zadławił się ością z ryby.

Energiczna pomoc zapobiegła uduszeniu i ość została przez lekarza wydobyta.

Widocznie jednak gardło uległo poranieniu, kiedy pan B. moeno zachorował.

Pomimo wszelkich starań kilku lekarzy, wywiązała się gangrena i p. B. nocy wczorajszej życie zakończył.

== Podrzucenie.

W dniu wczorajszym w bramie domu pod nrem 7-ym przy ulicy Wspólnej znaleziono podrzuconą półroczną dziewczynkę.

Podrzutka odesłano do szpitala Dzieciątka Jezus.

== Wypadki. — Na Pradze wóz roboczy najechał na Józefę K., która zlamala rękę. — Na Kruczej spadł z konia Michał D. i zranił się ciężko w głowę.

NEKROLOGJA.

† Ś. p. Julian **Przybylski**, b. kupiec, zmarł dnia 5-go stycznia 1885 r., po długiej i ciężkiej chorobie, przeżywszy lat 49. Pozostali bracia zapraszają krewnych, przyjaciół i znajomych na żałobne nabożeństwo odbyć się mające we czwartek, to jest dnia 8-go stycznia o godzinie 11-ej z rana, w kościele św. Krzyża, oraz na wyprowadzenie zwłk tegoż dnia i z tegoż kościoła zaraz po nabożeństwie na cmentarz powązkowski. —64

† Dnia 9-go b. m., to jest w piątek, o godzinie 10-ej z rana, odbędzie się w kościele Przemienienia Pańskiego przy ulicy Miodowej, wotywa żałobna za duszę ś. p. Marcejjana **Zubińskiego**, i syna jej Seweryna **Zubińskiego**, a to z powodu rocznicy imienia. —57

† W piątek, tj. dnia 9-go stycznia, o godzinie 9-ej z rana odbędzie się żałobne nabożeństwo w kościele Przemienienia Pańskiego przy ulicy Miodowej, za spokój duszy ś. p. Antoniego **Sianowskiego**, b. oficera b. wojsk polskich na które rodzina zaprasza przyjaciół i znajomych. —37

† Dnia 8-go b. m., to jest we czwartek, jako w dniu imienia ś. p. Seweryna **Chmielewskiego**, adwokata, odbędzie się nabożeństwo żałobne w kościele Przemienienia Pańskiego przy ulicy Miodowej, o godzinie 10-tej z rana, na które w ciężkim smutku pozostała żona z synami i córką zaprasza krewnych, przyjaciół, kolegów i znajomych. —52

TELEGRAMY

KURJERA WARSZAWSKIEGO.

Tarnów 7-go stycznia. Dzisiaj zakończył tutaj życie ksiądz biskup Pukalski.

Wiedeń 7-go stycznia. Według zapewnień tutejszych kół dyplomatycznych sprawa egipska weszła w stan zapalny. Projekta Anglii uważać należy za pogrzebane stanowczo. Francja sformułowała inne, ale nie przedstawiła ich dotąd w formie urzędowej. W gabinecie angielskim wybuchło ciche przesilenie; koledzy Gladstone'a prą do rozwiązania, gdyż w marcu cała maszyna administracyjna w Egipcie przestanie funkcjonować z powodu braku pieniędzy. Projekt nowej konferencji egipskiej, a zwłaszcza w Paryżu, jest wstrętnym dla Gladstone'a. Sądzą, że raczej ustąpi on aniżeli zgodzi się na konferencję.

Wiedeń 7-go stycznia. Zawszad zaprzeczają autentyczności doniesień *Londoner Allgemeine Correspondenz* o umowie Niemiec, Rosji i Austrii w sprawie prześladowania anarchistów. Są to szczegóły dawnych projektów, które upadły. Oprócz wzajemności i solidarności w postępowaniu władz policyjnych niema żadnych innych umów międzynarodowych.

Wiedeń 7-go stycznia. Prezesem najwyższej izby obrachunkowej, w miejsce zmarłego hr. Auersperga, zostanie hr. Hohenwarth, albo namiestnik Trjestu, baron de Pretis.

Berlin 7-go stycznia. Zapewniają, iż ksiądz Bismark na życzenie cesa-

